Sosiale Wetenskappe: Geskiedenis · Graad 5

Memorandum · Kwartaal 1–2

TOTAAL
63
PUNTE

Nasienriglyne

1. Ken die volle punt toe vir 'n korrekte antwoord, selfs al is die bewoording anders as die een hieronder.
2. By brongebaseerde vrae moet die antwoord uit die bron kom of daaruit afgelei kan word.
3. Waar 'n vraag om 'n eie mening vra, word die punt toegeken vir enige antwoord met 'n sinvolle rede.
4. Waar 'n vraag om twee of meer items vra, word een punt per korrekte item toegeken.
5. Moenie punte aftrek vir spelling nie, solank die antwoord gelees kan word.

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
VRAAG 1 · Woorde en begrippe · 10 punte			
1.1	1 = E; 2 = C; 3 = D; 4 = B; 5 = A	**5**	*1 punt elk.*
1.2	1. Onwaar 2. Waar 3. Waar 4. Waar 5. Waar	**5**	*1 punt elk.*
VRAAG 2 · Jagter-versamelaars en rotskuns · 11 punte			
2.1	Mense (jagters); 'n eland of ander wildsbok; 'n pyl of spies.	**2**	*Enige twee. 1 punt elk. Aanvaar die klein ronde voorwerpe (bv. plante/bossies) as dit sinvol beskryf word.*
2.2	Dit wys hoe die mense gelewe het — watter diere hulle gejag het, watter wapens hulle gebruik het en wat vir hulle belangrik was. Dit is 'n bron uit die tyd self, want daar was nog geen skrif nie.	**2**	*1 punt vir 'dit wys hoe hulle geleef het', 1 punt vir enige verdere rede.*
2.3	Dat die eland baie belangrik was — as kos, en ook in hul geloof en seremonies. 'n Mens teken nie so dikwels iets wat onbelangrik is nie.	**2**	*1 punt vir 'baie belangrik', 1 punt vir 'n rede.*
2.4	Hulle het wild gejag met pyl en boog; veldkos, wortels en bessies versamel; heuning uitgehaal; volstruiseiers versamel; klein diertjies gevang; by riviere gevis.	**3**	*Enige drie. 1 punt elk.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
2.5	Hulle het gevolg waar die kos was. Wanneer die wild wegtrek of die veldkos opraak, moes hulle ook trek om te oorleef.	**2**	*1 punt vir 'hulle volg die kos', 1 punt vir die verduideliking.*
VRAAG 3 · Die eerste boere · 9 punte			
3.1	A = 'n grafstok met 'n deurboorde klip; C = 'n kleipot	**2**	*1 punt elk. Aanvaar enige redelike beskrywing.*
3.2	'n Boer bly op een plek en kan graan en water in 'n swaar pot bêre. 'n Jagter-versamelaar wat elke paar weke trek, kan nie swaar breekbare goed saamdra nie.	**2**	*1 punt vir 'die boer bly op een plek', 1 punt vir 'te swaar om te dra'.*
3.3	Boere het op een plek gebly; hulle het gewasse geplant en vee aangehou; hulle het permanente huise en krale gebou; hulle het potte en swaarder gereedskap gehad; hulle kon kos bêre vir later.	**3**	*Enige drie. 1 punt elk.*
3.4	Enige mening met 'n sinvolle rede — byvoorbeeld dat boere kos kon bêre en nie hoef te trek nie, of dat boere baie harder moes werk en alles verloor het as die reën wegbly.	**2**	*1 punt vir die mening, 1 punt vir die rede. Albei kante is korrek.*
VRAAG 4 · Werk met bronne · 8 punte			
4.1	Nommers 1 en 2 – vleis van beeste en skape, en graan wat hulle verbou het.	**2**	*1 punt per korrekte nommer.*
4.2	Dit vertel van hul kuns, geloof of seremonies (soos die Lydenburg-koppe), nie van wat hulle geëet het nie (1). Dit is egte bewys, maar nie relevant vir hierdie vraag nie (1).	**2**	
4.3	Ja – die boere het yster gesmelt om gereedskap soos skoffels en byle te maak (1), wat hulle gebruik het om grond skoon te maak en hul lande te bewerk om kos te verbou (1).	**2**	
4.4	Enige sinvolle antwoord met 'n rede, bv. maalklippe (hulle het graan fyngemaak); potte met verbrande kos daarin; bene van wilde diere of vis (het hulle nog gejag of gevis?); sade van ander gewasse soos bone of pampoene.	**2**	*1 punt vir die inligting, 1 vir hoekom dit sou help.*
VRAAG 5 · Vroeë mense: meer besonderhede · 15 punte			
5.1	In die noorde en ooste, naby riviere. Daar was genoeg reën, vrugbare grond vir gewasse en goeie weiding vir hul vee.	**2**	*1 punt vir die plek, 1 vir die rede.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
5.2	Yster. Hulle het skoffelpikke, byle, spiese, messe en pylpunte daarvan gemaak.	**2**	*1 punt vir yster, 1 vir twee voorwerpe.*
5.3	Sorghum (graan); manna (giers); pampoene; boontjies; waterlemoene.	**2**	*1 punt elk.*
5.4	Die opperhoof (aanvaar ook: kaptein of hoofman). Hy het grond en vee toegeken, geskille besleg, en die gemeenskap in tye van oorlog gelei.	**2**	*1 punt vir die hoof, 1 vir die plig.*
5.5	Hulle kon dinge kry wat hulle nie self gehad het nie — soos sout, koper, ystergereedskap of glaskrale — in ruil vir hul eie goedere soos vel, ivoor of goud.	**2**	*1 punt vir 'kry wat hulle kort', 1 vir 'n voorbeeld.*
5.6	Migrasie = wanneer mense van een plek na 'n ander trek om daar te gaan woon. Gemeenskaplike besit = wanneer grond of vee aan die hele groep behoort en nie aan een persoon nie.	**2**	*1 punt elk.*
5.7	Rooi en bruin uit oker (ysterryke klip wat fyngemaak is); wit uit klei; swart uit houtskool. Hulle het geverf met kwassies van dierehare of vere, met dun rietjies, of met hul vingers.	**3**	*1 punt per kleur met sy bron, 1 vir die gereedskap.*
VRAAG 6 · Die San en die Khoikhoi · 10 punte			
6.1	Die San was jagter-versamelaars wat rondbeweeg het om die diere en plante te volg (1); die Khoikhoi was veeboere wat beeste, skape en bokke aangehou het en beweeg het om weiding te kry (1).	**2**	
6.2	Enige drie: hulle het handel gedryf (die Khoikhoi het skape, beeste of melk gegee; die San vleis van die jag, heuning, volstruiseierdopkrale of velle); San het as jagters of veewagters vir die Khoikhoi gewerk; party San het met Khoikhoi getrou of self veeboere geword; hulle het dieselfde grond op verskillende tye of seisoene gebruik; hulle het kennis van water, plante en diere gedeel.	**3**	*1 punt elk. Moenie antwoorde oor Europese setlaars aanvaar nie.*
6.3	Enige twee, elk met sy bron: watter diere hulle gejag het / hul geloof en seremonies — uit rotskuns; hoe hulle gereedskap gemaak en gejag het — uit kliptuie en pylpunte wat argeoloë gevind het; hul stories en geloof — uit stories wat oorvertel is en San-afstammelinge; hul tale — van mense wat dit vandag nog praat.	**2**	*1 punt vir elke ding wat ons leer saam met sy bron.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
6.4	Dit is baie oud en kan nie vervang word nie (1); dit vertel ons van mense wat geen geskrewe rekords nagelaat het nie (1); dit is deel van Suid-Afrika se erfenis en behoort aan almal (1).	**3**	

Totaal **63 punte**

Gratis vasvrae

Klaar met hierdie toets? Oefen verder aanlyn!

Meer as 12 000 gratis vrae vir Graad 4 tot 7, in elke vak en volgens KABV. Na elke antwoord kry jou kind 'n kort verduideliking. Geen registrasie nodig, en dit werk op 'n foon.

meerkatskool.co.za

Skandeer met jou foon om dadelik te begin

'n Klein versoek van ons

Baie dankie dat jy MeerkatSkool ondersteun! Ons is 'n klein Suid-Afrikaanse besigheid, en elke vraestel is met groot sorg saamgestel.

Hierdie toets en memo is 'n gratis voorbeeld: deel dit gerus met ander ouers en onderwysers. Vra ons oor die volledige boekie: meerkatskool.co.za of WhatsApp 066 462 7629.

Dankie!
Die MeerkatSkool-span

Gratis vasvrae
meerkatskool.co.za

E-pos
info@meerkatskool.co.za

WhatsApp en oproepe
066 462 7629

Help ons verbeter

Kry jy 'n fout in hierdie toets? WhatsApp ons dadelik. Ons maak dit binne 24 uur reg en stuur vir jou die nuwe weergawe.

Skandeer om ons te WhatsApp · 066 462 7629